

[Transcript] Forklart / Beyonce-effekten: Skapte trøbbel for svenskene

På en scene står superstjern Bjånsøy i et glittrende, superhelt aktig kostyme og Stockholm er det allerførste stoppet på en lang verdensturné.

Derfor har folk fra hele verden tatt huren til Sveriges hovedstad. Men nå har Bjånsøy i et svenske problem.

Det er det du ikke så har oppstått en Bjånsøy- effekt, tror jeg, eller ikke, i inflasjonen her.

Du hører på forklart fra Aftenposten. I sommer vil vi forklare deg første nyheter minst to ganger i uken, i dag om hvordan Queenby skapte inflasjon i Sverige.

Og mitt navn er Philip A. Johannesborg.

Tine maj var den første to konserter som startet Bjånsøy's nye og pågående verdensturné Renaissance World Tour, og dette er hennes første soloturné på sju år.

Marianne Stensland er journalist i E24.

Bjånsøy Kater Noors blir regnet med en av vårtids aller største og viktigste artister, og de siste årene har hun jo knappt hatt solokonsert.

Om man kan jo nesten påstå at hele verden har hørt om Bjånsøy, eller i hvert fall hennes hits, men la oss likevel ta en kjapp oppsummering av denne dama.

Altså Bjånsøy er 41 år gammel og har satt et ganske tydelig avtrykk i musikkverden de siste 26 årene.

Hun startet tidlig med musikk og sang, og 90-tallet var hart preget av stemmen hennes og resten av jentene i gruppa Destiny's Child.

Og herifra går det bare opp, opp, opp for dronningen.

Hun går solo i 2006, gifter seg med rapperen JC og får et par unger, og samtidig lager hun hit og hit og hit.

Den siste turnéen hun hadde var i 2016, og etter tid har hun gjort ett show på festivalen Kort Cella i Kalifornia 2018,

og ett show i Dubai i januar i år, som fikk en del negativ oppmerksomhet.

Så denne nye verdensturnéen var nok veldig etterlengt av fansen hennes,

og da hun annonserte den første februar i år, så var første stopp Friends Arena i Stockholm.

Hvordan var stemningen i byen denne helgen i mai?

Nei, køne inn til arenan var lange, og folk hadde kommet til reisene fra blant annet Frankrike, Brasil og USA.

Flere av Bionsys-konsertene har vært utsolgt andre steder i verden,

så det var nok mange som hadde tatt turn til Stockholm for å få med seg åpnings-konserten, eller en av dem, denne helge.

Det er ansløtt at rundt 90.000 Bionsy-fans reiste til Stockholm denne helgen.

Det var så å si utsolgt og fullbukka på alle hoteller og restauranger i hele den svenske hovedstaden og ommeien.

Og blant i besøkene var anmeldere fra store internasjonale aviser, som The Rolling Stone Magazine og The Guardian.

Fra Norge dro blant annet DAX-avisen, som beskrev konserten som spektakulær.

Også svenska viser hvert i stedet, aftombladet gav konserten en firr og det samme gjorde svensk ekspressen.

Og bare så det sagt, en firr i Sverige er nesten en norsk femmer, for de skal landeres gå fra en til fem, men det er en helt annen sak.

Det var nemlig noe helt spesielt med denne konserten, som gjorde at folk fra hele verden reiste til

[Transcript] Forklart / Beyonce-effekten: Skapte trøbbel for svenskene

Stockholm denne helgen.

Og det handler om økonomi.

Denne konserten var ganske dyr i flere land, men akkurat i Sverige var det mulig å få mer for pengene nå.

Og det var for din svenske krona var og er ganske svak.

Man får etterslett flere svenske kroner for for eksempel dollar og euro, enn det man gjorde for bare et år siden.

Dermed ble bilettene billigere for fans fra flere land i verden, hvis du kjøpte dem i svenske kroner.

Og da svensk økonomer så de ferske inflasjonstallene, så fikk de seg et aldri så lite sjokk.

Vi har så fått nye siffrer på inflasjonen.

Superstart getting blamed for bumping inflation in Sweden.

Ready for some bayflation? I know I'm...

Oh, okay!

Er det bjonsi ødelagt for den svenske økonomien?

Etter 13 år som pilot, hoppet Kristine Lørang boksta av litt alt inn.

Fulgte grøndedrømmen og startet bastuppedriften Kuk Oslo, og i dag kan hun skilte med 9 bastur og 32 ansatte.

Reinskap er ikke det jeg er best på, så for meg er det opplagt at vi skal hjelpe her.

Det er en regnskapsfører som forstår vår bransje, og de hjelper oss å ta i bruk automatiseringen, og alle de smarte løsningene som finnes i regnskapsprogrammet TripleTex.

Vi har brukt TripleTex sin oppstart, og kan genuint anbefale det til andre.

Nå kan du prøve det veldig fleksible regnskapsprogrammet TripleTex gratis i 14 dager på TripleTex NO gratis.

Aldri før har den svensket kronen vært svakere målt mot euro.

Selv om den svensket centralbanken har hevet renten, har det hatt liten effekt på kronen.

Det står ikke så bra til med økonomi i Sverige.

Den svenskinflasjonen er korridøy for tiden, og man må nesten tredvår tilbake i tid for å se lignende tall.

Og vi i Forklart har for ikke så lenge siden laget en episode om hvordan inflasjon fungerer, men her får du likevel en liten oppfriskning.

Inflasjon er kort sagt når prisen på varere og tjenester går opp over tid.

I mai var den svenskinflasjonen på 9,7 prosent, altså nesten 10 prosent, målt mot samme montet åre før.

Så enkelt sagt kan man si at det du betalt det 100 kroner for i Sverige i fjor på denne tiden betaler du nå 110 kroner for.

Prisveksen i Sverige har vært kraftig desist året, og i december hadde tiden høyestinflasjonen på 30 år.

Da var den på over 13 prosent, og siden så har den sunket litt, og det er ventet at den vil avta ut over i 2023.

Altså bare for å ha det sagt, inflasjon er ikke nødvendigvis en dum ting.

Det er først når det blir for mye inflasjon at problemene oppstår.

Og da svenskene tok en titt på inflasjonsmålingen sin for mai, så var det flere økonomikyndige som fikk seg en overraskelse.

Jo da, målingen og inflasjonen var litt høyere enn ventet,

[Transcript] Forklart / Beyonce-effekten: Skapte trøbbel for svenskene

men det var ett bestemt område hvor man kunne se denne økningen, nemlig kultursektoren. Det er ingen som legger hele skjelling på superstjernen selv, men hele maskinerier rundt konsertene hennes skapte et stort inntåg i hovedstaden. Og har kamp om plassene på hotellene førte til at prisene steg. Og alle disse menneskene skal jo også ha mat, og så skal de kanskje reise, drape bar og handle, så det bidrar til mer presse i økonomien. Så da kan man tenke seg at når det kommer turister fra USA, Europa med dollar og eurolapper, som er ganske mye sterkere enn svensk krona, så får de mer for pengene sine. Dermed får de bedre råd, og så bruker de kanskje også litt mer penger også. Så en svak svensk krona tiltrekker seg flere turister og øker kjøpelysten. Det gjorde at svenske økonomer mente at Beyoncé's konserter økte Sveriges inflasjon med 0,2%. Men Maranne, 0,2%, det er ikke så mye. Nei, men det er ganske spesielt at det faktisk slår ut på tallene. En sjefsøkonom i Danske Bank beskrevde som ganske forbløffende for en engangsenelse. Av de her siftene som kom ut i dag overraskingsmomentet, så kan man si at Beyoncé stod noe i alla fall før. Två-tien deler ekstra av seg selv. Men selv om svenskeinflasjonen fortsatt er høy, så venter økonomene at svenskenet har noe toppen, at den vil falle, sånn som man ser omtiden gjenger til flere steder i verden. Det at Beyoncé kjørte to konserter i Stockholm i midten av mai, har den nødvendigvis ikke hatt noen varige effekt på økonomien, men det er interessant at det er helt at markes. En ting er Sveriges inflasjon. En annen ting som vår naboer må bale med er det faktum at de har en veldig liten valuta, sanns om oss her i Norge. Og det betyr at vi begge to er sårebare for svingninger i markedet. Og det er det som gjør at både den svenske og det norske krona ikke har det så bra for tiden. Når markedet er ustabil, er det ferre som tør å handle med små valutar. Og nå som det er krig i Europa og generelt dårlig tider for verdens økonomien, så kjennes det ekstra godt på de små valutane. Men til forskjell fra Norge så er Sverige medlem av EU, og kunne derfor valgt å bruke en større valuta, nemlig Euro. Så hvorfor har de ikke valgt å bruke Euro-Marane? Det var blant annet for å kunne drive sin egen pengepolitik, og dermed være mer fleksible. Med en egen valuta kan svenskene altså bestemme mer over egen økonomi med nasjonale rentehevinger, blant annet. På den måten har de litt mer kontroll på sin økonomiske vekst og inflasjon. De landene som bruker Euro må forholde seg til med den samme pengepolitikken, selv om den økonomiske situasjonen kan være ulik dem imellom. Men akkurat nå opplever svenskene enn mer ustødig økonomi, for den svensket krona er så kjør i det store verdensbildet. Men det er ikke bare svenskene som opplever humper i økonomien nå. Den norske krona er også sårbar for svingninger i markedet når det blir usikkeret tidig. Samtidig er det også forskjeller mellom den svensket krona og den norske.

[Transcript] Forklart / Beyonce-effekten: Skapte trøbbel for svenskene

Den svensket er blant annet mindre knyttet i energipriser, og svenskene har generelt en økonomi som ligner litt mer på de europeiske landene. Norge er ganske annerledes fordi vi har oljesektoren, som betyr som umarer mye for økonomien vår. Og hvis du, med dine norske kroner, er på utenlandsferie i sommer, så må du forberede deg på at konton din tømmes raskere enn den vil gjort på den samme ferien i fjord.

Men de som derimot er fra et land med euro eller dollar, for dem blir det motsatt. Derfor kjøper nok mange folk heller bioncybiletter til Stockholm enn til sine egne hjemland. Litt som i gamle daarbetet, da vidrotes vinsun for å kjøpe billig begginn.

Kunne noe sånt som har skjedd i Sverige skje i Norge?

Norge har ikke like store konsertarener for å ta imot disse store kjendisene, så derfor velger de ofte Sverige som det skal den naviske stoppe på turnéensin.

Denne gangen var det også ganske spesielt at Bioncy valgte å starte hele turnéensin i Sverige, så dette var nok et litt unik tilfelle.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten. Det var Marianne Stensland fra E24 som tok deg gjennom den såkalt bioncieffekten i Sverige.

Du har hørt lyd fra YouTube-kanalen til den danske bank i Sverige, mens lydene av Bioncy's konsertet er tatt opp av Hannan Olinberg og hentet fra TikTok.

Du har hørt sanger fra artisten Bioncy og fra Destiny's Child.

I tillegg har du hørt lyd fra CBS Morning, Yahoo Finances og fra Aftombladet.

Denne episoden er laget av Jenny Føleland, Olaf Egesvik og meg, Philip A. Johannesborg.

Resten av forklart er Syndesøhol og Anders B. Berg.

Jo, og forresten, jeg vil gjerne takke for at du har lyttet til forklart.

Dette her var min siste episode.

Angrepp 2020 i fjord kunne ha vært avverget.

Til slutt vil dette trolig påvirke krigen og særlig Ukrainas planer.

Den norske kronen ligger nå på intravenøsbehandling. Den er ekstremt svekket. Den har det fært rett og slett.

Hver dag forklarer vi en nyhet sak for deg, så du slipper å lese igjennom alle nettavisene selv.

Og det skal vi også gjøre i hele sommer.

Mens andre har ferie, så fortsetter forklaret med to episoder i uken gjennom hele sommeren.

Og det gjør vi fra 19 juni og ut juli.

Alle episodene er fortsatt helt gratis.

Og følg oss gjerne i Spotify eller der du hører på podcast, så får du alltid vite når en ny episode er ute.

God sommer!